

Grannsamverkan mot brand och hjärtstopp

Handledning

På brandvarnaren som tillhandahålls, mot ersättning, av Civilförsvarsförbundets lokalförening sitter dekalen som indikerar grannsamverkan mot brand och hjärtstopp.

Grannsamverkan mot brand och hjärtstopp, kallad **Blötbergsmodellen**, är något så enkelt som att man samarbetar med sina grannar. Genom att utbilda sig tillsammans i livräddande och förebyggande åtgärder och sedan öva tillsammans stärks inte bara den egna och grannarnas möjligheter att överleva ett hjärtstopp eller en brand utan också gemenskapen och sammanhållningen i grannskapet. Även det sistnämnda har visat sig ha stor betydelse för människors hälsa.

På många platser i Sverige kan det ta lång tid eller mycket lång tid innan räddningstjänst eller ambulans når fram efter ett larm och professionell hjälp kan påbörjas. Genom att grannarna också larmas vid ett larm till SOS 112 kan den drabbade snabbare få hjälp. Alla frivilliga har inte de professionellas möjligheter och kunskap men tillräcklig kunskap, utrustning och möjlighet att genomföra livräddande åtgärder i väntan på att de professionella hjälparna når fram. Det är tiden mellan larm och hjälp som måste minimeras och här har vi nu en utmärkt möjlighet att korta ner den genom eget engagemang.

På följande sidor hittar du förslag på arbetsgång för att starta en egen grannsamverkan mot brand och hjärtstopp i ditt grannskap. Har du frågor kan du kontakta Civilförsvarsförbundet på telefon 08-629 63 60 eller mejla till info@civil.se.

Grannsamverkan drivs på lokal nivå i förbundet - förslag till arbetsordning

Grannsamverkan mot brand och hjärtstopp är en bra uppgift för Civilförsvarsförbundet lokalt, som är den organisationsnivå som driver projektet. Det är också ett väldigt bra sätt att rekrytera nya medlemmar eftersom medverkan förutsätter medlemskap i Civilförsvarsförbundet. Här följer ett förslag på arbetsordning vid uppstarten av en grannsamverkan baserad på Blötbergsmodellen.

1. Ta upp frågan i din förening och försök att intressera medlemmarna för projektet. Om intresse finns så utses förslagsvis en arbetsgrupp som arbetar vidare med Blötbergsmodellen.
2. Arbetsgruppen tar fram en projektplan där det anges vad som ska göras och när det ska vara klart. Börja med det som känns enklast och eller mest angeläget, exempelvis hjärtstartare.
3. Delta om möjligt i en utbildningsdag i Dalarna. Där får du information om modellen och hela utbildningspaketet med hem på en usb-sticka.
4. Kontakta räddningstjänsten, ambulanstjänsten, SOS Alarm och Svenska Kyrkan för att informera dem om projektet samt vad det innebär för just dessa funktioner. Sök deras medverkan och visa på den nytta alla har av ett samarbete. Vilken hjälp och vilket stöd kan dessa bidra med till projektet?
5. Komplettera vid behov projektplanen
6. Informationsmöte för allmänheten
- 7 Bygg en lokal Blötbergsmodell
 - Utse en samordnare i varje by/bostadsrättsförening etc.
 - Utse en eller flera utbildare inom den lokala civilförsvarsföreningen (värva nya om de inte finns bland befintliga medlemmar, t ex deltidsbrandmän eller pensionerade brandmän). De utbildas först av räddningstjänsten utifrån lokalt behov. Därefter är de klara att utbilda de bybor/lägenhetsinnehavare som går med i Blötbergsmodellen i brandkunskap med lokal prägel.
 - Se till att varje by/bostadsrättsförening etc utser minst tre "hjälpare"/nyckelpersoner (de som ingår i larmlistan), som får utbildning fyra gånger per år i HLR, hjärtstartare och personskador för vuxna och barn. OBS! utbildningen sker i samråd med de lokala blåljusmyndigheterna, som bl a belyser vilken beredskap som finns i kommunen (IVPA, Salsa o dyl). Tänk gärna på att de personer som utses normalt bör finnas hemma olika tider på dygnet, t ex någon arbetar dagtid, en annan nattetid.
 - Larmning: se till att alla bybor/lägenhetsinnehavare som går med i Blötbergsmodellen får information om telefonnumren till byns/bostadsrättsföreningens samtliga "hjälpare". Kontakta vidare SOS Alarm eller annan larmaktör för att om möjligt få tillgång till sms-livräddning.
 - Se till att varje fastighetsägare/hyresgäst ritar en insatsplan, som sätts upp innanför ytterdörren och som kopieras till grannarna.
 - Kontroll/kvalitetssäkring görs årligen av den lokala samordnaren. Innebärande att alla medlemmar i grannsamverkan får repetition i brandkunskap varje år, att varje hushåll får ett årligt besök där brandvarnare och insatsplan kontrolleras att de finns och fungerar/stämmer.
 - Se till att byn/bostadsrättsföreningen samlar in pengar (för närvarande 12 000 kr inkl moms) och köper en hjärtstartare genom Civilförsvarsförbundet.
 - Om fler bybor/lägenhetsinnehavare än "hjälparna" vill ha utbildning i HLR och hjärtstartare, kan de erbjudas kostnadsfri sådan som självskyddsutbildning genom Civilförsvarsförbundet.
 - En rekommendation är att erbjuda alla medlemmar i grannsamverkan årlig övning, till exempel i brandsläckning.
8. Dessutom finns andra utvecklingsmöjligheter, t ex samarbete med polisen kring grannsamverkan mot brott.

Varje hushåll som deltar i grannsamverkan mot brand och hjärtstopp får en dekal att fästa vid ytterdörren. Dekalen informerar räddningstjänsten om att insatsplan finns innanför dörren.

Fullt utbyggt kan projektet se ut så här

Brand

Grannar som bor tillräckligt nära varandra kan köpa brandvarnare som kan sammankopplas trådlöst med varandra. Sådana brandvarnare finns bland annat på Clas Olson. Vid brand i någon av bostäderna larmar alla de sammankopplade brandvarnarna. Ett särskilt ljud utmärker den brandvarnare som reagerat på brandrök. Det innebär att man enkelt kan avgöra på ljudet om det är den egna brandvarnaren som reagerat på rök eller om det är någon annan av de sammankopplade brandvarnarna.

De grannar som har kopplat samman sina brandvarnare har varandras larmplaner. Dessa ska innehålla en ritning över bostaden och även visa hur många som normalt finns i hushållet. Bostadens olika delar som sovrum, kök etc ska vara utmärkta på ritningen. Vid ett larm från någon av grannarnas bostäder beger sig de grannar som kan till den aktuella platsen för att kontrollera om det brinner, om grannen i så fall larmat räddningstjänsten och om det finns personer i bostaden. Vid misstanke om brand larmas räddningstjänsten och eventuella personer i bostaden evakueras. Eftersom alla i grannsamverkan har upprättat en larmplan över sitt eget boende och även lämnat kopior på den till grannarna kan en sådan lämnas till räddningstjänsten när de anländer vilket underlättar deras arbete betydligt.

Vid en brand i någon av grannarnas bostäder kan en eller flera grannar möta räddningstjänsten med dessa uppgifter. Grannar kan också kontrollera att räddningstjänsten är larmad. Det är viktigt att brandvarnarna placeras på rätt sätt. Rådgör med räddningstjänsten.

Hjärtstopp

Om någon drabbas av ett hjärtstopp är snabb hjälp livsavgörande. Tidig larmning och insatser med HLR och hjärtstartare är vad som kan erbjudas genom projektet.

Larmning sker genom kontakt med SOS Alarm som larmar ambulans och i vissa fall även räddningstjänsten. Dessutom kan det vara så att SOS Alarm kan larma de personer som ingår i grannsamverkan via sms men det är än så länge bara möjligt i vissa områden. Om SOS Alarm har den funktionen kan de som ingår i grannsamverkan meddela sina mobilnummer till larmcentralen med uppgift om vilken grannsamverkan det gäller. Vid larm om hjärtstopp från just den grannsamverkan kan larmcentralen förutom att larma ambulans även larma grannsamverkan via sms. Finns inte den möjligheten kan perso-

nerna larmas via en telefonkedja som då lämpligen startas av SOS Alarm.

De personer som då finns hemma beger sig först till platsen där hjärtstartaren förvaras, tar med sig denna och en förbandslåda, för att sedan fortsätta till den hjälpbehövande. Tillsammans med hjärtstartaren förvaras två blinkfyrar (varningsljus). Den som hinner först till platsen där hjärtstartaren förvaras placerar ut en blinkfyr, lampa eller liknande så att de som kommer efter ser att hjärtstartaren är hämtad och kan fortsätta till den sjuke. Den andra blinkfyren (varningsljuset) placeras på taket till den bil som först kommit fram till olycksplatsen eller utanför ingången till bostaden. Då är det lättare för efterföljande att hitta rätt.

Utbildning

Använd er av Blötbergsmodellens utbildningsmodell (se under punkt 7 på sidan 2, "Bygg en lokal Blötbergsmodell") anpassad efter lokala förutsättningar (exempelvis beroende på om kommunen använder sig av Salsa-modellen, IVPA, annat eller ingenting). Ett alternativ för utbildningen är Civilförsvarsförbundets självskyddsutbildningar i brand, HLR med hjärtstartare och personskada.

Nyckelpersonerna bör ha

Utbildning i

- Första hjälpen med HLR
- Brandkunskap

På samlingsplatsen finns

- Hjärtstartare
- Förbandslåda
- Blinkfyrar (2 st)

Nyckelpersonerna ska ha varsin nyckel till samlingsplatsen.

Varje hushåll, som deltar i grannsamverkan mot brand och hjärtstopp, har en insatsplan direkt innanför ytterdörren. Insatsplanen är ett stöd till räddningstjänsten vid evakuering av boende vid en brand.

